

Klaudia JASKIERNIA

ORCID 0000-0001-8381-3565

*Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN
w Krakowie*

Metody nauczania języka angielskiego w edukacji wczesnoszkolnej

Abstract: Methods of teaching English in early childhood education

The aim of this work is to present and discuss the methods used in teaching English in 1–3 grades in primary school and the frequency of their use by teachers during classes. We have unconventional and conventional methods. The first group of methods includes: Total Physical Response, The Silent Way, Community Language Learning, Natural Method, Sugestopedia and Communicative Language Teaching. Teachers also use the second group of methods, in which we have: direct method, grammatical-translation method, audiolingual method and cognitive method. The research was conducted using a diagnostic survey in primary schools among of English teachers in early childhood education. The research show that teachers often use these methods in 1–3 grades in primary school. Connecting unconventional and conventional methods allows teachers to diversify their activities and adapting issues to the children during the lessons.

Keywords: teaching methods, English, early school education

Słowa kluczowe: metody nauczania, język angielski, edukacja wczesnoszkolna

Wstęp

Edukacja wczesnoszkolna jest pierwszym, obowiązkowym etapem edukacyjnym w szkole. Obejmuje klasy I–III i dzieci w wieku od 7 do 10 lat. Ma charakter propedeutyczny, przygotowujący do kolejnego etapu edukacyjnego.

Metody nauczania języka angielskiego w klasach I–III stanowią istotny element kształcenia językowego, także na poziomie edukacji wczesnoszkolnej. Ich efektywność wpływa na przyswajanie wiedzy oraz zdobywanie kompetencji komunikacyjnych i językowych przez uczniów w młodszym wieku szkolnym. Istotna w tym procesie jest również koncepcja nauczania zintegrowanego, która znajduje szerokie zastosowanie na zajęciach z języka angielskiego. Efektyw-

ne metody nauczania pozwalają na integrację różnych obszarów edukacyjnych, przez co uczniowie poznają świat całościowo. Szczególną rolę odgrywają metody niekonwencjonalne, które pomagają w integracji obszarów edukacyjnych na zajęciach z języka, w całościowym rozwoju uczniów oraz umożliwiają naukę przez działanie. Wszystko to prowadzi do osiągnięcia pożądanego przez nauczyciela efektów. Metody konwencjonalne pozwalają natomiast na zdobywanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych przez poznawanie struktur gramatycznych i poszerzanie zasobu słów u uczniów. Połączenie tych dwóch grup metod umożliwia dostrzeżenie efektów nauczania języka angielskiego w klasach I–III.

Metody nauczania języka angielskiego

Przechodząc do zagadnienia metod, które są stosowane w nauczaniu języka angielskiego w klasach 1–3 należy wytłumaczyć pojęcie metody, aby następnie zająć się ich charakterystyką.

Metoda kształcenia, jak podaje Wincenty Okoń, to sprawdzone i starannie wykonywane działania nauczyciela i uczniów, które prowadzą do celowych zmian w indywidualności uczniów. O skuteczności metody przesądza istota działań podejmowanych przez nauczyciela i dzieci oraz to, jak wpływa ona na ich aktywność (Okoń, 2003, s. 246).

Jolanta Karbowniczek definiuje metodę nauczania jako aktywność nauczyciela z uczniem, która jest intencjonalna, zamierzona i zaplanowana. Celem metody jest zaopatrzenie ucznia w odpowiednie kompetencje w kontekście jego rozwoju (Karbowniczek, Klim-Klimaszewska, 2016, s. 370).

Włodzimierz Pfeiffer przedstawia definicję metody nauczania w kontekście nauczania języków obcych. Metoda to całokształt zasad i technik, które ją współtworzą. Jest efektem wiedzy na temat naturalnego przyswajania języka, jego funkcji komunikacyjnej oraz struktury (Pfeiffer, 2001, s. 56). Metoda, systematycznie stosowana, pozwala na osiągnięcie oczekiwanych efektów w procesie nauczania i uczenia się. Determinuje wykonanie i przebieg tego procesu.

J. Karbowniczek zwraca uwagę, że w nauczaniu języka angielskiego w klasach I–III powinno się stosować metody alternatywne, zwane także niekonwencjonalnymi. To podejście obejmuje indywidualność uczniów. Badania z zakresu psychologii uczenia się wspierają metody alternatywne. Autorka wyróżnia pozytywne aspekty stosowania tych metod w edukacji wczesnoszkolnej ze względu na:

- poszerzanie kompetencji komunikacyjnej uczniów;
- posługiwanie się muzyką i ruchem, co pobudza dzieci do aktywności i pozwala na bezstresową naukę;

- korzystne wyniki nauczania;
- uczenie się języka w działaniu przez wprowadzanie gier, zabaw, dramy oraz pracy w grupach (Karbowniczek, 2012, s. 55–56).

Powołując się na Hannę Komorowską, możemy wyróżnić najistotniejszą cechę metod niekonwencjonalnych, jaką jest dostrzeżenie indywidualności ucznia. Polega to na zadbaniu o jego pewność siebie, uwzględnienie swoistego sposobu uczenia się, jego pasji oraz upodobań. Istotą metod alternatywnych jest to, jak nauczać. Zwraca się w nich również uwagę na to, iż komunikować można się niewerbalnie przez ciało i emocje (Komorowska, 2005, s. 2).

W. Pfeiffer zauważa wspólne właściwości metod alternatywnych, takie jak:

- nauczanie całościowe, czyli integracja poznawczych, komunikacyjnych i praktycznych płaszczyzn nauki;
- zbudowanie korzystnej atmosfery, której celem jest wspomaganie rozwoju dzieci oraz budowanie pozytywnego stosunku do nauki;
- nauczanie języka angielskiego za pomocą gestów, piosenek, ruchów ciała;
- skupienie się na uczniu, jego potrzebach rozwojowych, osobowości (Pfeiffer, 2001, s. 84–85).

Do metod niekonwencjonalnych zaliczamy: metodę reagowania całym ciałem (*Total Physical Response*), metodę cichej drogi (*The Silent Way*), *Community Language Learning* (CLL), Sugestopedię i metodę naturalną (*The Natural Approach*). W dalszej części pracy zostanie przedstawiona charakterystyka tych metod, gdyż są one najczęściej stosowane podczas zajęć z języka angielskiego w edukacji wczesnoszkolnej.

Metoda reagowania całym ciałem

Metoda ta, stworzona przez Jamesa Ashera, polega na słuchaniu, realizowaniu poleceń wydawanych przez nauczyciela w języku angielskim oraz aktywności fizycznej. Nauczyciel prezentuje czynności, które mają naśladować uczniowie. Są one cyklicznie powtarzane. Istotą tej metody jest nauka przez działanie i ruch, co umożliwi swobodne uczenie się języka podczas wnikania w daną sytuację. Metoda ta nie wymaga od nauczyciela i ucznia korzystania z podręcznika. Wystarczą odpowiednie środki dydaktyczne oraz rekwizyty. Metodę charakteryzuje ruch i całkowita swoboda (Karbowniczek, 2012, s. 56–57).

W. Pfeiffer przywołuje zasady metody reagowania całym ciałem, które zostały sformułowane przez J. Ashera:

- Autor tej metody twierdzi, że rozwijanie dwóch sprawności jednocześnie jest niemożliwe i w związku z tym uważa, że należy nauczać języka mówionego nawet jeśli dziecko jeszcze nie mówi.

— Nauczanie przez ruch, pracę całym ciałem oraz łączenie słowa z pokazywaniem pozwala nauczycielowi na sprawdzenie, czy uczniowie prawidłowo wykonują polecenia, a uczniom — na działanie w innym języku.

— Nauczyciele nie powinni zmuszać uczniów do mówienia w języku angielskim; na początkowym etapie uczniowie powinni kojarzyć słowa słuchowo, a później z własnej inicjatywy zaczynają tworzyć zdania (Pfeiffer, 2001, s. 86).

Metoda cichej drogi

Metoda została stworzona przez Caleba Gattegna. Jej pełna nazwa brzmi *The Silent Way of Language*, co oznacza ciszę i skupienie podczas nauczania języka angielskiego. Nauczyciel podczas zajęć nie mówi nic, a zamiast tego posługuje się komunikatami niewerbalnymi (np. mimika, gesty) oraz rekwizytami, przedstawiając nieskomplikowany materiał językowy (Karbowniczek, 2012, s. 57–58).

Działalność nauczyciela podczas zajęć prowadzonych metodą cichej drogi sprowadza się do zredukowania pola uwagi uczniów, co prowadzi do powiększenia ich koncentracji. Sytuacja dydaktyczna ogranicza się do prezentacji materiału przez nauczyciela za pomocą kolorowych pałeczek Cuisenaire’a, przy których użyciu dzieci np. uczą się kolorów (Komorowska, 2005, s. 30).

Twórca metody cichej drogi wymienia jej trzy podstawowe zasady:

- nauczanie jest efektywne, jeśli opiera się na okrywaniu i tworzeniu, a nie na zapamiętywaniu i odtwarzaniu;
- wykorzystanie na lekcjach rekwizytów ułatwia naukę;
- rozwiązywanie konkretnego problemu ułatwia nauczanie (Turula, 2010, s. 233¹).

Community Language Learning

Twórcą tej metody jest Charles Curan. Polega ona na komunikowaniu się w grupie w języku angielski. Podczas rozmów w grupie uczniowie mogą przedstawić swoje zdanie oraz myśli na dany temat. Metoda staje się sposobem sygnalizowania przez uczniów ważnych tematów i problemów. Pozwala pozbyć się ograniczeń i barier językowych, które mogą wystąpić podczas nauki języka obcego. Nawiązuje ona do koncepcji współczesnego procesu nauczania, w którym podmiotem jest uczeń, a nauczyciel pełni rolę doradcy (Karbowniczek, 2012, s. 58–59).

W początkowej fazie zajęć prowadzonych tą metodą uczniowie mogą wypowiadać się w języku polskim. Nauczyciel odgrywa rolę tłumacza, którego zda-

¹ Tłumaczenie własne autorki.

niem jest przetłumaczenie wypowiedzi uczniów i nagrywania ich. Następnie uczniowie powtarzają swoje wypowiedzi z nagraniem. Grupy współtworzą w ten sposób treści własnych wstąpień (Komorowska, 2005, s. 31).

Anna Turuła wyróżnia w Community Language Learning następujące zasady:

- nauka języka jest procesem społecznym;
- mówienie jest najważniejsze;
- trudno określić priorytety, ponieważ program nauczania tworzą uczniowie i to, na jaki temat chcą rozmawiać;
- główne zajęcia klasy to tłumaczenie, praca w grupie, nagrywanie oraz transkrypcja i analiza zarejestrowanego materiału, jak również słuchanie i rozmowa (Turuła, 2010, s. 234²).

Metoda naturalna

Autorami metody naturalnej są Tracy Terrel oraz Steven Krashen. Podstawowym jej założeniem jest zredukowanie stresu, uprzedzeń oraz lęku przed popełnianiem błędów. Istotne jest zrozumienie języka. Nauczyciel na zajęciach mówi prostym i zrozumiałym językiem. Uczniowie rozpoczynają naukę od obserwacji jego mimiki i gestów (Karbowniczek, 2012, s. 60).

W. Pfeiffer wyróżnia w metodzie naturalnej następujące zasady:

- początkowym zamierzeniem nauczyciela jest uzyskanie kompetencji komunikacyjnej uczniów;
- ważne znaczenie ma nauczanie słownictwa;
- nauczanie gramatyki odbywa się podczas posługiwania się językiem w celu komunikacji z innymi;
- uczniowie powinni zacząć od poznania języka przez zrozumienie go ze słuchu (Pfeiffer, 2001, s. 88).

Sugestopedia

Metoda, stworzona przez Georgija Łozanowa, jest uznawana za najbardziej rozpowszechnioną w nauczaniu języka angielskiego. Celem zastosowania Sugestopedii jest zwiększenie efektów nauczania przez muzykę, oddech oraz inne techniki. Decydującą rolę pełni tu współdziałanie ciała i umysłu w odpowiednich warunkach, czyli w przytulnych salach, w przyjaznej atmosferze wspierającej przyswajanie nowych wiadomości (J. Karbowniczek, 2012, s. 60–61).

² Tłumaczenie własne autorki.

Nazwa Sugestopedia powstała z połączenia słów *sugestia* i *pedagogika*. Oznacza nową strukturę pedagogiki, która zwraca uwagę na całość oddziaływań sugestii w procesie nauczania i uczenia się. W tej metodzie wyróżnia się dwa etapy nauki:

— fazę prezentacji, w której uczniowie pracują z podręcznikiem zawierającym teksty zarówno w języku polskim, jak i angielskim. Faza ta polega na czytaniu tych tekstów i objaśnianiu treści gramatycznych w nich zawartych. Następnie uczniowie czytają jeszcze raz, kładąc nacisk na rytm i głośność. Ostatnim zadaniem podczas tej fazy jest puszczenie w tle wyciszającej muzyki i czytanie tekstów.

— fazę zastosowania, która pojawia się w kolejnym dniu po fazie prezentacji. Podczas tej fazy wykonuje się również ćwiczenia (Pfeiffer, 2001, s. 90–91).

W. Pfeiffer wyróżnia następujące zasady nauczania obowiązujące w Sugestopedii:

- zorganizowanie odpowiedniego klimatu do nauki przez właściwe postępowanie nauczyciela oraz zastosowanie zabaw i gier w procesie nauczania;
- stosowną selekcję tekstów, które będą czytane przez uczniów;
- wykorzystanie muzyki w celu zlikwidowania stresu;
- nauczyciel powinien być autorytetem dla uczniów (Pfeiffer, 2001, s. 90–91).

Kolejną grupą metod stosowanych w edukacji wczesnoszkolnej są metody konwencjonalne, inaczej zwane tradycyjnymi. Do tej kategorii zaliczamy metodę: bezpośrednią, gramatyczno-tłumaczeniową, audioligwalną oraz kognitywną. Zostaną one opisane w dalszej części pracy. Są to metody najczęściej stosowane w nauczaniu języka angielskiego w klasach I– III. Często łączy się je z metodami niekonwencjonalnymi w celu uzyskania zadowalających efektów nauczania.

Metoda bezpośrednia

Jest to metoda stosowana od najdawniejszych lat. Polega na bezpośrednim kontakcie nauczyciela i ucznia podczas konwersacji w języku angielskim. Główną umiejętnością, która jest rozwijana za pomocą tej metody, jest biegłość w mówieniu w języku angielskim. Metodę tę nazywa się również metodą konwersacyjną. Nie przywiązuje się w niej zbyt dużej wagi do nauczania gramatyki oraz słownictwa. Nauczyciel podczas zajęć używa prostego języka, a jego wypowiedzi mają kontekst sytuacyjny. Nie poprawia również wypowiedzi uczniów, ponieważ zależy mu na swobodnym i płynnym przekazie wypowiedzi (Komorowska, 2005, s. 26).

W. Pfeiffer uważa, że głównym celem zajęć prowadzonych metodą bezpośrednią jest wykształcenie w uczniach wycucia językowego. Nauczyciel używa to za pomocą stwarzanych sytuacji, w których nabywanie języka odbywa się w naturalny sposób. Uczniowie powtarzają również wypowiedzi nauczyciela bez tłumaczenia ich na język polski (Pfeiffer, 2001, s. 72).

A. Turula przedstawia główne zasady metody bezpośredniej:

- porozumiewanie się na zajęciach w klasie odbywa się w języku angielskim;
- język codzienny i jego słownictwo są przedmiotem nauczania;
- komunikacja jest podstawą, a postęp w nauce opiera się na wzroście trudności w konwersacji między nauczycielem a uczniem;
- prezentowanie nowego materiału odbywa się w formie ustnej;
- nauczanie słownictwa oparte jest na technikach demonstracyjnych, używane są do tego obrazki, tablice;
- mówienie i słuchanie są głównym elementem zajęć;
- metoda wymaga dokładności w nauczaniu gramatyki oraz wymowy (Turula, 2010, s. 232³).

Metoda audiolingwalna

Metoda ta jest pierwszą metodą naukową, która jest wykorzystywana od drugiej wojny światowej. Wiele innych metod, które są stosowane w nauczaniu języka angielskiego w edukacji wczesnoszkolnej, czerpie inspiracje z jej technik. Ideą tej metody jest rozwijanie sprawności językowych, takich jak słuchanie, mówienie, czytanie oraz pisanie. Nauczanie metodą audiolingwalną wymaga od nauczyciela wyrobienia w uczniach nawyków językowych. Polega to na powtarzaniu i zapamiętywaniu danego materiału. Nawyk językowy kształtuje się w ten sposób automatycznie. Zadaniem uczniów jest powtarzanie słów i zdań wypowiedzianych przez nauczyciela (Komorowska, 2005, s. 27).

W. Pfeiffer przedstawia zasady metody audiolingwalnej:

- w nauczaniu języka angielskiego przeważa mówienie nad formą pisaną języka;
- podczas nauczania tą metodą nie używa się języka polskiego;
- poznawanie struktur gramatycznych za pomocą scenek sytuacyjnych i wykorzystanych w nich dialogów;
- powtarzanie zdań w celu nabycia nawyków językowych oraz wyćwiczenia właściwej wymowy (Pfeiffer, 2001, s. 74).

³ Tłumaczenie własne autorki.

Metoda kognitywna

Metoda kognitywna powstała pod wpływem koncepcji językowej Noama Chomsky'ego. Jest odpowiedzią na metodę audiolingwalną, która została opisana powyżej. Założenia tej metody są przeciwieństwem tego, co zakłada metoda audiolingwalna. Istotna różnica polega na tym, iż w tej metodzie nauczanie języka nauczyciel wprowadza uczniów w nawyki językowe, które są wyćwiczone przez powtarzanie. Metoda kognitywna natomiast zakłada, że proces nauczania ma charakter twórczy. Głównym celem jest ukształtowanie kompetencji językowej, dzięki której uczniowie zyskują możliwość tworzenia zdań w języku angielskim przy użyciu poznanych struktur gramatycznych. Osiągają to również, posługując się językiem w kontekście sytuacyjnym, w którym uczniowie potrafią się odnaleźć. Błąd jest w tej metodzie naturalnym zjawiskiem (Komorowska, 2005, s. 28).

W metodzie kognitywnej stosuje się następujące zasady:

- uczniowie powinni być zaangażowani w proces nauczania;
- na początkowym etapie nauka języka angielskiego tą metodą nauczyciel skupia się na rozwijaniu zdolności językowych uczniów;
- nauczanie słownictwa z języka angielskiego polega na nazywaniu przedmiotów, które uczniowie znają;
- nauczanie gramatyki odbywa się za pomocą metody dedukcyjno-indukcyjnej, w myśl której nauczyciel tłumaczy różnice i podobieństwa między strukturami gramatycznymi w języku angielskim i w języku polskim (Pfeiffer, 2001, s. 81).

Metoda gramatyczno-tłumaczeniowa

Najważniejszym celem nauczania jest przyswojenie przez uczniów struktur gramatycznych oraz zasobu słownictwa w języku angielskim. Pozwala to na czytanie i zrozumienie tekstów. Nauka metodą gramatyczno-tłumaczeniową polega na przekładaniu tekstów z języka angielskiego na polski. Podczas tego należy wyjaśniać, omawiać oraz rozpatrywać struktury gramatyczne występujące w tekście (Pfeiffer, 2001, s. 26).

A. Turula wymienia siedem głównych zasad metody gramatyczno-tłumaczeniowej:

- celem nauki jest zdobycie umiejętności czytania;
- najważniejsze jest czytanie i pisanie, słuchanie i mówienie są natomiast mniej ważne;
- wybór słownictwa zależy od czytanych tekstów;
- bardzo ważna w nauczaniu tą metodą jest dokładność;

- nauczanie gramatyki odbywa się za pomocą dedukcji;
- polecenia nauczyciela wydawane są w języku polskim (Turula, 2010, s. 231⁴).

Podejście komunikacyjne

Podejście komunikacyjne nie jest zaliczane do metod niekonwencjonalnych ani też do metod konwencjonalnych. Stąd też określenie „podejście”, a nie „metoda”. Głównym celem jest zdobycie umiejętności, które pozwalają na komunikację w języku angielskim z innymi ludźmi. Uzyskanie tych umiejętności wymaga poznania struktur gramatycznych, których poprawne używanie jest wymagane. Istotą metody jest jednak efektywność w komunikowaniu się, dlatego też drobne błędy są dozwolone, jeśli tylko obie strony mogą się wzajemnie zrozumieć. Nauczyciel powinien aranżować sytuacje, w których uczniowie mają możliwość nabycia umiejętności skutecznego porozumiewania się w języku angielskim. W osiągnięciu tego pomagają stwarzanie sytuacji, które mają odniesienie do codziennego życia (Komorowska, 2005, s. 34).

Badania własne

Celem prowadzonych badań było uzyskanie informacji na temat metod, jakie stosują nauczyciele języka angielskiego w klasach I–III. Zastosowano metodę ilościową — sondaż diagnostyczny. W procesie badawczym wykorzystano jako narzędzie kwestionariusz ankiety. Badania przeprowadzono w szkołach na terenie gminy Skawina oraz w Krakowie. Grupa badawcza to nauczyciele ze szkół podstawowych, którzy uczą języka angielskiego w klasach I–III. W ankiecie uczestniczyło 60 osób; wszystkie były kobietami.

Badania pokazują, że nauczyciele wybierają bardzo często metodę reagowania całym ciałem; jest to aż 49 (81%) osób. Często używa jej 9 (15%) osób. Tylko 2 osoby (4%) korzystają rzadko z metody TRP.

Kolejną metodą, którą nauczycielki wykorzystują w nauce języka angielskiego, jest metoda cichej drogi. Bardzo często stosuje ją 21 (35%) osób. Niewiele mniej, bo 19 (32%) osób, wykorzystuje ją często na zajęciach z języka angielskiego. Rzadko natomiast posługuje się nią 15 (25%) nauczycieli. Jedynie 5 (8%) ankietowanych przyznaje, że nigdy jej nie używa.

Metodę Community Language Learning zaledwie 10 (17%) nauczycielek wykorzystuje bardzo często. Nieco więcej, bo 26 (43%) nauczycielek, przyznaje,

⁴ Tłumaczenie własne autorki.

Tabela 1. Stosowane metody niekonwencjonalne i ich częstotliwość na zajęciach

Nazwa metody	Częstotliwość stosowania metod niekonwencjonalnych							
	Bardzo często		Często		Rzadko		Nigdy	
	L	[%]	L	[%]	L	[%]	L	[%]
Metoda reagowania całym ciałem	49	81	9	15	2	4	0	0
Cicha droga	21	35	19	32	15	25	5	8
Community Language Learning	10	17	26	43	16	27	8	13
Metoda naturalna	13	22	37	62	6	10	4	7
Podejście komunikacyjne	24	40	20	33	10	17	6	10
Sugestopedia	6	10	8	13	28	47	18	30

Źródło: badania własne.

że stosuje ją często. Rzadko wykorzystuje metodę CLL 16 (27%) ankietowanych. Tylko 8 (13%) deklaruje, że nigdy nie korzysta tej metody podczas zajęć z języka angielskiego.

Metodą naturalną bardzo często w swoim nauczaniu posługuje się tylko 13 (22%) nauczycielek języka angielskiego. Więcej, bo 37 (62%), deklaruje, że wybiera ją często podczas zajęć w klasach I–III. Rzadko stosuje tę metodę 6 (10%) osób. Tylko 4 (7%) ankietowanych nigdy nie korzysta z metody naturalnej.

Podejście komunikacyjne bardzo często stosuje 24 (40%) nauczycieli. Nieco mniej, bo 20 (33%) osób, wybiera ją często. Zaledwie 10 (17%) nauczycielek języka angielskiego stosuje podejście komunikacyjne rzadko. Jedyne 6 (10%) ankietowanych uważa, że nigdy nie posługuje się podejściem komunikacyjnym na zajęciach z języka angielskiego.

Ostatnią metodą jest Sugestopedia, z której bardzo często korzysta tylko 6 (10%) badanych. Zaledwie 8 (13%) osób wykorzystuje metodę często. Najwięcej, bo 28 (47%) osób, korzysta z Sugestopedii rzadko. Tylko 18 (30%) nauczycieli przyznaje, że nigdy nie sięga po tę metodę.

Z tabeli 2 wynika, że metodę bezpośrednią bardzo często stosuje 31 (52%) nauczycielek podczas zajęć z języka angielskiego. Często używa jej 23 (38%) ankietowanych. Jedyne 5 (8%) osób korzysta rzadko z metody bezpośredniej. Tylko jedna (2%) osoba nigdy nie stosuje tej metody na zajęciach z języka angielskiego.

Metodę gramatyczno-tłumaczeniową bardzo często wykorzystuje tylko 11 (18%) ankietowanych. Więcej nauczycielek, bo 28 (47%), deklaruje, że posługuje się tą metodą często. Rzadko metodę gramatyczno-tłumaczeniową stosuje 14 (23%) nauczycieli. Tylko 7 (12%) ankietowanych nigdy nie wybiera tej metody na zajęciach.

Metoda audiolingwalna stosowana jest bardzo często przez 27 (45%) respondentek. Często naucza nią 26 (43%) nauczycieli. Zaledwie 6 (10%) ankietowa-

Tabela 2. Stosowane metody konwencjonalne i ich częstotliwość na zajęciach

Nazwa metody	Częstotliwość stosowania metod konwencjonalnych							
	Bardzo często		Często		Rzadko		Nigdy	
	L	[%]	L	[%]	L	[%]	L	[%]
Metoda bezpośrednia	31	52	23	38	5	8	1	2
Metoda gramatyczno-tłumaczeniowa	11	18	28	47	14	23	7	12
Metoda audiolingwalna	27	45	26	43	6	10	1	2
Metoda kognitywna	10	17	24	40	17	28	9	15

Źródło: badania własne.

nych zaznaczyło, że rzadko stosuje metodę audiolingwalną. Tylko jedna (2%) osoba przyznaje, że nigdy nie posługuje się tą metodą na zajęciach z języka angielskiego.

Metodę kognitywną bardzo często stosuje 10 (17%) nauczycielek. Więcej, bo 24 (40%), ankietowanych odpowiedziało, że korzysta z tej metody często. 17 (28%) ankietowanych przyznaje, że stosuje tę metodę rzadko. Zaledwie 9 (15%) osób deklaruje, że nigdy nie naucza metodą kognitywną.

Zakończenie

Głównym problemem w niniejszej pracy było uzyskanie informacji na temat metod nauczania języka angielskiego stosowanych w klasach I–III. Z badań wynika, że nauczyciele wykorzystują na swoich zajęciach zarówno metody niekonwencjonalne (reagowania całym ciałem, cichej drogi, Community Language Learning, Sugestopedię, podejście komunikacyjne), jak i konwencjonalne (metody: bezpośrednia, audiolingwalna, gramatyczno-tłumaczeniowa, kognitywna).

Na efektywność metod niekonwencjonalnych wpływa to, że umożliwiają one naukę przez ruch oraz rozwijają wszystkie sprawności językowe uczniów. Również metody konwencjonalne mają duży wpływ na przyswajanie języka angielskiego, gdyż podczas nauczania tymi metodami dzieci mają możliwość zapoznania się z podstawowymi strukturami gramatycznymi i zdobycia pewnego zasobu słów. Połączenie metod niekonwencjonalnych z konwencjonalnymi przynosi pozytywne skutki, w tym urozmaicenie zajęć i dostosowanie do umiejętności oraz poziomu wiedzy uczniów.

Bibliografia

- Karbowniczek, J. (2012). *Zintegrowana edukacja wczesnoszkolna z językiem angielskim. Propozycje rozwiązań metodycznych dla nauczycieli*. Warszawa: Erica.
- Karbowniczek, J., Klim-Klimaszwska, A. (2016). *Edukacja wczesnoszkolna w teorii i praktyce. Wybrane aspekty*. Kraków: WAM.
- Komorowska, H. (2005). *Metodyka nauczania języków obcych*. Warszawa: Fraszka Edukacyjna.
- Okoń, W. (2003). *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*. Wyd. 5. Warszawa: Żak.
- Pfeiffer, W. (2001). *Nauka języków obcych. Od praktyki do praktyki*. Poznań: Wagros.
- Turula, A. (2010). *Teaching English as a Foreign Language*. Częstochowa: Wyd. Wyższej Szkoły Lingwistycznej.